

ΣΤΑΔΙΟ 1: ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ

Πώς επεξεργάζομαι ένα θέμα που περιλαμβάνει πηγή:

1. **Διαβάζω προσεκτικά τη διατύπωση του ΘΕΜΑΤΟΣ.** Ξεχωρίζω τα ερωτήματα. Ξεκινάω πάντα από το ΤΙ ΡΩΤΑΕΙ (συνήθως τα υποερωτήματα είναι χωρισμένα, με (α), (β), (γ), αλλά καμιά φορά μπορεί στο υποερώτημα να υπάρχει θέμα. Για κάθε χωριστό ερώτημα πρέπει να δώσω μια ξεχωριστή απάντηση
2. **Κάνω μια πρώτη ανάγνωση στην πηγή / ή τις πηγές** (με βοηθάει να θυμηθώ με ποια ενότητα του βιβλίου αναφέρεται). Αν κάνω ασκήσεις με πηγές στο σπίτι, πάντα έχω το βιβλίο μου ανοιχτό για να μπορώ να βλέπω και να συγκρίνω.

Τι προσέχω;

- Πάντα σκέφτομαι **ένα-ένα ΤΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ** του θέματος. Σε αυτά πρέπει να απαντήσω και όχι να γράψω κομμάτια του βιβλίου «στην τύχη».
- **ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΖΩ σε ποια ενότητα** του βιβλίου αναφέρεται (Δηλαδή **ουσιαστικά σε ποια εποχή – χρονολογία, και σε ποιο γεγονός, ή ποιο πρόσωπο**).
- Προσέχω (γράφεται στο τέλος της πηγής) **ΠΟΙΟΣ την έγραψε και ΤΙ είναι** (π.χ. ιστορικό βιβλίο, μαρτυρία, έγγραφο, πίνακας κλπ.)
- **ΘΥΜΑΜΑΙ** τί λέει το βιβλίο και **εντοπίζω ποιο κομμάτι του βιβλίου θα χρησιμοποιήσω**.
 - Δεν θα γράψω όλη την ενότητα, αλλά **ΜΟΝΟ** το κομμάτι στο οποίο αναφέρεται το ερώτημα.
- **ΣΗΜΕΙΩΝΩ** με το μολύβι στην πηγή/τις πηγές τα σημεία που θα χρησιμοποιήσω, και που έχουν σχέση με το ερώτημα.
- **ΣΥΓΚΡΙΝΩ** στο μυαλό μου αυτά που γράφει το βιβλίο, με αυτά που διάβασα. Μπορεί να:
 - Συμφωνούν με το βιβλίο [Ακόμη και τότε, θα πρέπει να αναφέρω στην απάντησή μου όσα διάβασα στην πηγή]
 - Προσθέτουν ή δίνουν κάποια επιπλέον στοιχεία σε αυτά που γράφει το βιβλίο.
 - Διαφωνούν με όσα γράφει το βιβλίο. Και αυτό πρέπει να το επισημάνω, αναφέροντας τι γράφει η πηγή.
 - Συμφωνούν μερικώς (οπότε... και διαφωνούν μερικώς) με το βιβλίο. Και αυτό πρέπει να το αναφέρω.

ΣΤΑΔΙΟ 2: ΠΩΣ ΓΡΑΦΩ ΤΗΝ ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΜΟΥ ΣΤΟ ΧΑΡΤΙ

1. Απαντώ **με βάση τη διατύπωση του ερωτήματος** και αξιοποιώ όσα στοιχεία χρειάζονται από την πηγή, αποφεύγοντας να πλατειάσω πέρα από το θέμα που ζητείται στο ερώτημα.
2. Απαντώ **ξεχωριστά σε κάθε υποερώτημα**.
3. Στην απάντηση κάνω αναφορά στην προέλευση και τον συγγραφέα της πηγής.

4. **Συνδέω πάντα το περιεχόμενο της πηγής με τις γνώσεις μου από την εξεταστέα ύλη**, κάνοντας διευκρινίσεις όπου χρειάζεται (π.χ. αναφορικά με το γεγονός ή τα πρόσωπα που πρωταγωνιστούν).

Επισημαίνω:

- ❖ Η πηγή **προσθέτει** κάτι σε σχέση με το βιβλίο; Π.χ. μια νέα πληροφορία, μια λεπτομέρεια της αναφοράς του βιβλίου, κάποιο στοιχείο που επιβεβαιώνει το βιβλίο;
- ❖ Μήπως η πηγή μας παρουσιάζει **διαφορετικές πληροφορίες** από το βιβλίο;
- ❖ Μήπως ο συγγραφέας της πηγής διατυπώνει **διαφορετική άποψη** / εξηγεί διαφορετικά ένα γεγονός, ανατρέπει αυτό που λέει το βιβλίο;

5. **Αποφεύγω να χρησιμοποιώ την ίδια διατύπωση με την πηγή** – αποτυπώνω το περιεχόμενο με δικά μου λόγια, με όσο το δυνατόν πιο συγκεκριμένο και σαφή τρόπο, συνδέοντάς το με τις γνώσεις μου.

Μπορώ, ανάλογα με την ερώτηση:

- **Είτε να παραθέσω πρώτα όσα αναφέρει το βιβλίο και μετά όσα αναφέρει η πηγή ή**
- **Είτε να «συνδυάσω» προτάσεις του βιβλίου με προτάσεις της πηγής. Ωστόσο εδώ είναι σημαντικό να φαίνεται τι προέρχεται από το βιβλίο και τι από την πηγή.**

π.χ.

Η πληροφορία επιβεβαιώνεται και από το παράθεμα, όπου αναφέρεται ότι Ειδικότερα ο [όνομα συγγραφέα] αναφέρει επιπλέον...

... υποστηρίζει ότι ...

Αναφορικά με το ζήτημα, το παράθεμα μας δίνει τα ακόλουθα επιπλέον στοιχεία...

Αντίθετα, ο [όνομα συγγραφέα] θεωρεί ότι... (' ή αναφέρει ότι...) ή «Ο συγγραφέας διατυπώνει αντίθετη άποψη – ειδικότερα αναφέρει...»

Αν θέλω να παρουσιάσω μια αυτούσια φράση του συγγραφέα της πηγής (π.χ. επειδή είναι χαρακτηριστική), την κλείνω σε εισαγωγικά.

Π.χ. Ο συγγραφέας χαρακτηρίζει «φοβερή σφαγή...».

Ωστόσο δεν βάζω μεγάλα αποσπάσματα αυτούσια.

6. Ακολουθώ στην ανάπτυξη της επιχειρηματολογίας μας τους γνωστούς από την Έκθεση κανόνες δομής της παραγράφου ώστε η απάντησή μου να έχει συνοχή.
7. Αξιοποιώ όλες τις πληροφορίες της πηγής που είναι χρήσιμες.

Αναπτύσσω με σαφήνεια την προσωπική μου κρίση **ΜΟΝΟΝ** όταν ζητείται. (στις πανελλαδικές δεν συνηθίζεται)

Δεν ξεχνάω να συμπεριλάβω στην απάντησή μου στοιχεία και από το βιβλίο και από την πηγή. Αλλιώς η απάντησή μου είναι μισή. Και είναι κρίμα να χάσω τη μισή απάντηση επειδή δεν έβαλα στοιχεία που μου δόθηκαν!!!